קלג: הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

הכא במאי עסקינן [א]דיתיב עובד כוכבים אמסחתא דכותה גבי כהן דיתיב אמסחתא אמאי צריך לרשום דאמרי בשרא קא זבין אי הכי עובד כוכבים נמי אמרי בשרא קא זבין אלא הכא במאי עסקינן דיתיב עובד כוכבים אכספתא דכותה גבי כהן דיתיב אכספתא אמאי צריך לרשום אמרי נמי אמרי המוני הימניה אין אמונה בעובד כוכבים איבעית אימא סתם [ב]עובד כוכבים מפגא פעי אמר מר ופסולי המוקדשין אין צריך לרשום אלמא מוכחא מלתא והא אנן [ג]תנן [ד]פסולי המוקדשין נמכרים באיטליז ונשחטים באיטליז ונשקלים בליטרא תרגמא רב אדא בר אהבה קמיה דרב פפא באותן הנמכרים בתוך הבית אמר רב הונא [ה]שותף בראש פטור מן הלחי שותף ביד פטור מן הזרוע שותף בבני מעיין פטור מן הקבה וחייא בר רב אמר אפי' שותף באחת מהן פטור מכולן מיתיבי [ו]הראש שלי וכולה שלך ואפי' אחד ממאה בראש פטור היד שלי וכולה שלך אפי' אחד ממאה ביד פטור בני מעיין שלי וכולה שלך אפי' אחד ממאה בהן פטור מאי לאו פטור מן הלחי וחייב בכולן פטור מן הזרוע וחייב בכולן פטור מן הקבה וחייב בכולן לא פטור מכולן וליתני פטור מכולן ועוד תניא הראש שלי וכולה שלך אפי' אחד ממאה בראש פטור מן הלחי וחייב בכולן תיובתא דחייא בר רב תיובתא אמר רב חסדא [ז]הא מתניתא אטעיתיה לחייא בר רב דתניא [ח]עשרים וארבע מתנות כהונה הן וכולן ניתנו לאהרן ולבניו בכלל ופרט וברית מלח כל המקיימן כאילו קיים בכלל ופרט וברית מלח וכל העובר עליהן כאילו עובר על בכלל ופרט וברית מלח ואלו הן עשר במקדש וארבע בירושלים ועשר בגבולים עשר במקדש חטאת וחטאת העוף אשם ודאי ואשם תלוי וזבחי שלמי צבור ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות ומנחת העומר וארבע בירושלים הבכורה והבכורים ומורם מן התודה ומאיל נזיר ועורות קדשים ועשר בגבולים תרומה ותרומת מעשר וחלה וראשית הגז ומתנות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור ושדה אחוזה ושדה חרמים וגזל הגר הוא סבר מדקא חשיב להו למתנות בחדא חדא נינהו ולא היא אטו מורם מתודה ואיל נזיר דקא חשיב להו כחדא משום דחדא נינהו אלא כיון דדמיין להדדי חשיב להו כחדא ה"נ כיון דדמיין להדדי חשיב להו כחדא איבעיא להו הראש שלך וכולה שלי מהו בתר חיובא אזלינן וחיובא גבי ישראל הוא או דלמא בתר עיקר בהמה אזלינן ועיקר בהמה דכהן הוא ת"ש [ט]עובד כוכבים וכהן שמסרו צאנם לישראל לגזוז פטור הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים פטור מראשית הגז וזה חומר בזרוע ובלחיים ובקבה יותר מראשית הגז ה"ש"מ בתר חיובא אזלינן שמע מינה: ואם אמר לו חוץ מן המתנות פטור מן המתנות:

ורמינהו

הכא במאי עסקינן. דהמסתתף עם עובד כוכבים אינו צריך לרשום: **דיתיב עובד כוכבים אמסחתא.** כשהטבח מוכר הבשר דמוכחא מילתא דעובד כוכבים שותף הוא ואין כאן חשד ומתניתין בדלא יתיב: **דכוסף גבי כהן.** דגרייתא: **דיתיב.** כהן אמסחתא אמאי צריך לרשום הא נמי מוכחא מילתא דכהן שותף בה: אפ"ה דיתיב כהן אמסחתא לא הוי ידעי אינשי דכהן שותף בה: **דאמרי בשרא קונין.** בשר הוא רוצה לקנות: **אלא.** לא מוקמה דיתיב עובד כוכבים אמסחתא אלא הכי מוקמה דיתיב עובד כוכבים אכספתא על האדגז שנותן בה הטבח המעות כשמקבלם ממיד מן הלוקחים דהא ודאי מוכחא שפיר דעובד כוכבים שותף בה: **דאמרי.** הרואים המוני הימניה לשומרם לו שלא יגנבום הימנו: **אין אמונה בעובד כוכבים.** אין ישראל רגילין להאמין בהם: **אבע"א.** לעולם כדאוקימנא מעיקרא דיתיב עובד כוכבים אמסחתא וכהן נמי דיתיב אמסחתא ולא דמו דסתם עובד כוכבים מפגא פעי תדיר הוא לועק אל מתנס בכך אלא בכך והכל יודעין שיש לו חלק בה אבל כהן לעוג הוא וסומך על הטבח ואין הכל יודעין שהוא שותף: **אלמא מוכחא מילתייהו.** דלא מזכין להו כדרך חולין: **באיטליז.** בשוק: **באותן הנמכרים בתוך הבית.** בכור ומעשר דהתם[ז] תנן חוץ מן הבכור והמעשר שהנאתן לבעלים שאין דמיהן קדש דבתיב בהו לא תפדה[ח] ולא תגאלו[ט] דהייט אין קדושה לדמיהן לפיכך לא התירו לו בשביל הנאתו לזלזל בהן למוכרן בשוק כדרך חולין אלא בתוך הבית ואע"פ שמפסיד בדבר שאין עליהם קופלין כל כך והייט מוכחא מילתא אבל פסולי המוקדשים שדמי פדיונן נכנסו בקדושתן אי לא שרית ליה למוכרן בשוק לא פריק להו מעיקרא אלא בזול ואיכא פסידא להקדש והנהו צריך לרשום: **שותף בראש.** ולא ביותר: **אפילו אחד ממאה ביד.** אפילו אין לכהן אלא לעובד כוכבים אלא בזרוע אלא אחד ממאה פטור טבח. ובכהן אלא עובד כוכבים שמכרו בהמה לטבח ישראל קאמר. ובכולהו גרסינן פטור סתמא: **אי הכי ליתני פטור מכולם.** בהדיא: **ועוד תניא.** בהדיא דלא פטר ליה אלא מן הלחי: **בכלל ופרט.** בויקא קרא [במדבר יח] לכל קדשי בני ישראל לך נתתים והדר מפרש כל חד וחד וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש וגו': **וברית מלח.** כתיב בפיקיה ברית מלח עולם הוא [שם] כשם שברית מלח אינה שוכחת כך זו לא תשכוח: **כאילו קיים כללות ופרעות.** שבתורה: **וברית מלח.** של קרבנות: **עשר במקדש.** ניתנו להם בתוך עזרה לאוכלן שם: **זבחי שלמי צבור.** כבשי עצרת והם קדשי קדשים לאכול בעזרה: **לוג שמן של מצורע.** מה שנשאר ממתניתו נאכל להכהנים כדאמרינן במנחות (דף נח.) ובזבחים (דף מד:) לכל קרבנם דכתיב בויקא קרא [במדבר שם] לרבות לוג שמן של מצורע דקרי קרבנם דכתיב ביה והקריב אותם לאשם ואת לוג השמן [ויקרא יד] וכתיב בויקא קרא בקדש הקדשים תאכלנו [במדבר שם] אתולהו לכל קרבנם ולכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמם וגו': עומר לא חשיב ליה בהדי שאר מנחת צבור? מפני שהיא מנחת צבור הנקמצת ונאכלת ואין לך עוד בצבור: **ושירי מנחות.** של יחיד: **בירושלים.** הנאכלים ומתחלקים לכל העיר: **הבכורה.** בכור חס: **בכורים.** דכתיב (דברים יב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' ואמר מר (מכות דף יח:) ותרומת ידך [דברים שם] אלו הבכורים: **ומורם מתודה.** חזה ושוק וד' חלות דכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' להכן הזורק וגו' מארבעת מינים חלות ורקיקים ורבוכה וחמץ אחת מכל מין: **ומורם מאיל נזיר.** זרוע בשלה וחלה ורקיק דכתיב בפרשת נזיר [במדבר ו] שמניפין אותן. והני חד חשיב להו משום דדמו להדדי דתרווייהו מורם מקדשים קליס מינהו וחזה ושוק של שאר שלמים נמי בכלל זה הן והאי דנקט מודה משום דאית ביה מורם אחרינא ותנינהו לכולהו בחדא שמא: **ועורות קדשים.** של עולה חטאת ואשם דכתיב (ויקרא ז) עור העולה אשר הקריב ובתורת כהנים [לו פרק ט] נמי מרבה עור חטאת ואשם: **נבגולים.** נתנין להם בכל ערי ישראל: **ומתנות.** הזרוע והלחיים והקבה: **פדיון הבן.** ה' סלעים: **פדיון פטר חמור.** שה: **שדה אחוזה.** שהקדש ולא גאלה ומכרה גזבר לאחר והרי היא יוצאה ביובל ומתחלקת לכהנים של אומו משמר שאירע בו יובל שנאמר (ויקרא כ) והיה השדה בצאתו ביובל וגו' לכהן תהיה אחוזתו: **וגזל הגר.** האשם המושב לה' בפרשת נשא [במדבר ה] וגזל הגר שנשבע לו לשקר ואח"כ הודה לאחר מיתת הגר כדפי' לעיל בפרקין [קלא. ד"ה תשעה]: **הוא סבר.** חייא בר רב סבר: **מדקא חשיב.** האי תנא לכולהו זרוע לחיים וקבה כחדא מתנה שלא אמר עשרים ושש: **ש"מ.** מדא היא והמחוייב בכולם ובהנפטר מאחת מהן פטור מכולן: **כולה שלי והראש שלך.** כהן מוכר לטבח הראש קודם שחיטה: הכי גרסינן ה"ש **עובד כוכבים וכהן שמסרו צאנן לישראל לגזוז.** שעשאוהו שלוחן לגזוז את צאנן: **פטור.** ואיידי דתנא לה גבי מתנות השותפו לכהן ולעובד כוכבים פטור תנייה נמי גבי ראשית הגז: **הלוקח גז צאנו של עובד כוכבים.** אפילו קודם שנגזזו פטור: **וזה חומר וכו'.** דהלוקח מתנות מן הכהן א[י] [י]מיית קודם שחיטה וכל בהמה לכהן חייב במתנות שלא זכה בה קודם שחיטה: **ש"מ.** מדקתני זה חומר אלמא בתר חיובא אזלינן דהאי לא קנה אלא מתנות וקאמר חייב:

ורמינהו

מסורת הש"ס

מר א מיי' פ"ט מהל' כלאים הל' י סמג עשין קמב טוש"ע י"ד סי' סא סעיף כה:
מה ב מיי' פ"ח מהל' אלוקי מזבח הל' יב:
מו ג מיי' פ"ט מהל' כלאים הל' יג סמג עשין קנ [קמב] טוש"ע י"ד סי' סא סעיף טו:
מז ד מיי' שם פ"ח הלכה ח:
ה [טוש"ע שם סעיף ט]:

מוסף רש"י

פסולי המוקדשין. קדשים שנפל בהם מום, נמכרים באיטליז. בשוק שלוקחין הרבה ומכר ביוקר ונשקלים בליטרא. כדרך שהקצבין מוכרין בשר מוליין (בכורות לא.): בכלל ופרט וברית מלח. לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה, כלל, וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש, פרט כל מתנה בפני עצמה, וכל תרומת קדשים חוזר וכלל, והדר ממיב ברית מלח עולם הוא וגו' נסוף הפרשה (ב"ק קי: ושם: בבלל ופרט וכלל). כל המקיימן. כאילו קיים כל התורה כולה שניתנה לדורות בכלל ופרט וכלל וכאילו קיים כל הקרבנות שניתנה בהן ברית מלח (שם). עשר במקדש. נאכל לפנים מן הקלעים (שם). וארבע בירושלים. בכל העיר (שם). ועשר בגבולים. בערי ארץ ישראל (שם). אשם ודאי. ממעה הן, גזילות חטיות שפחה חרופה נזיר וחלוכה, וחד חטיב לבו (שם). ואשם תלוי. כה על ספק כרת שלא ידע לו שבבר ולא שיבא חטאת (שם). וזבחי שלמי צבור. כבשי עצרת שנקרבו שלמים דכתיב ביה ביקרא כג) ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים ויקרבו קדשים הן דכתיב (שם) קדש יהיו לה' לכהן ונאכלים לפנים מן הקלעים (ב"ק שם). ולוג שמן של מצורע. מה שנשאר בלוג מיליקה לכף כהן של השמחלות נאכל לכהנים, דתניא במנחות (נב.) וזבחים (מד:) לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע דהוא נמי קרבן, דכתיב והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן, ומסיק ליה לקרא קמא בקדש הקדשים תאכלנו בויקא קרא (ב"ק שם). ושירי מנחות. כל מנחות הנקמצות, מנחת מדבה ומנחת חוטא ומנחת סוטה (שם). ומנחת העומר. מוצר השעורה, מנחת העומר נקמצת ושריה נאכלים, כל המנחות קדשי הקדשים הן דכתיב בה תאפה ממן חלקה וגו' (שם). הבכורה. בכור חס נאכל בכל העיר, וכן הבכורים צריכין תורה דכתיב (דברים יב) ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם וגו' ואמר מר (מכות ח.) תרומת ידך אלו בכורים (ב"ק שם). ומורם מן התודה. חזה ושוק וארבע חלות ארבע מינים שבה, חלות ורקיקין ממן ורבוכה, וכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לבהן הזורק יגו' (ב"ק שם). ומאיל נזיר. זרוע בשלה וחלה ורקיק, וחזה ושוק של שלמים בכלל תודה הוא, דתודה שלמים תקרי, והקר תרתי תודה ואיל נזיר משום דדמיין להדדי חשיב לבו בחדא (שם). רעורות קדשים. עורות עולה וחטאות ואשמות, אבל קדשים קלים עורותיהן לבעלים, כדאמר מנחות פרק שבעה (קב.) ומש"ה קא חשיב לבו בהדי הנך דבכורים, למעוטי דאין נאכלים בהדי הנך דנבגולים, ובהדי הנך דבמקדש לא חשיב אלא בהבו אלא נפקי מן לקלעים מפפלי ביולה (שם). ושדה אחוזה. שהקדישה בעליה ולא גאלה ומכרה גזבר, כשהלוקח מחזירה ביובל מתחלקת לכהנים (שם). ושדה חרמים. ישראל שהחרימו אדיהן (שם). וגזל הגר. נמי קרי ליה מתנת נבגולין, אלא נתנו לכהן המשמר מון לבבהנים לחקיר (שם).

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה לוקח גז וכו' דהלוקח מתנות מן הכהן חייב. אלא חייב ממתן:

מסורת הש"ס

ט) [ערכין ז:], ב) בכורות לא. [כילה כח.], ג) [תוספתא פ"ט ה"ב ע"ש], ד) [מכות ה. ומ"ש], ה) [תוספתא פ"ב ה"ב], ו) [תוספתא רפ"י], ז) [בכורות לא.], ח) [במדבר יח], ט) [ויקרא כז. י] [אבר מנחות רש"ש], כ) [וכן פירש להדיא בזבחים קג: ומש"ש רש"י בפסחים נ. וכן עיי בב"ק קי: ד"ה עורות קדשים וכו'], ל) ל"ל חייס, מ) [ח"ל רש"י בב"ק קי: ד"ה ושורות קדשים וכו' ובהדי הנך דבמקדש לא חשיב אלא הכהו דלא נפקי מון לקלעים מיפפלי ביולה ולפ"ז יתישב הטוב מיהת התוס'], נ) ל"ל דלא. מהר"ם.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com